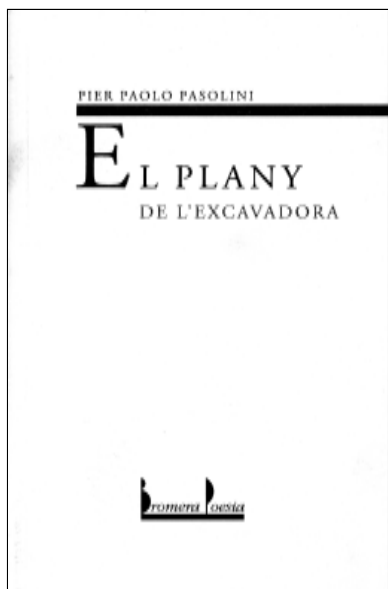

Poesia en una nova Prehistòria?

PASOLINI, Pier Paolo. *El plany de l'excavadora*. Antologia poètica. Traducció de Josep Ballester i Enric Salom. Alzira, Bromera poesia, 2001.

Les variacions poètiques de Pasolini configuren una de les veus més transgressores de la poesia italiana del recent segle que fa poc traspassàrem. Amb l'assassinat de

Pasolini, la nit de Tots Sants de 1975, a la lírica contemporània li manllevaven un referent cabdal a l'hora d'entendre els nous gestos que la poètica del vint ens suggestionava.

Era més que necessària una antologia poètica de Pasolini en català —ja tenim publicades algunes novel·les i peces teatrals—, i hem de donar les mercès a Bromera, i sobretot als seus traductors, Josep Ballester i Enric Salom, que en català de València, ens han ofert una magnífica traducció —en edició bilingüe— dels millors poemes de la poesia del poeta friülès. Un recorregut de versificació magnífic, que recorre els millors poemes de Pasolini des de *Le Ceneri di Gramsci* (1957) fins a *Transumanar e organizzare* (1971), potser només deixant-se els interessants i primitius poemes de *Dal Diario* (1945-1947) i *Europa* (1945-1946).

Com ens va dir Maria-Àngels Anglada¹, el tarannà vital i poètic de Pier Paolo s'anirà teixint a conseqüència de dues diversitats transcendents a l'hora d'enfocar la seva poesia. Per una banda la seva opció sexual, i per l'altra les opcions polítiques radicals. Ara bé, si considerem que aquest nus pot arribar a ser vital a l'hora d'entendre l'expressió poètica pasoliniana, no podem deixar de banda que tota la seva obra és una constant reflexió sobre la seva tasca com a poeta, les contradiccions que això li comporta, i el destí tràgic del líric en una societat contemporània on la humanitat ha deixat d'entendre's *L'edat és la nostra, però més pròxima a la fi, / i és l'inici de la nova Prehistòria*. En bell mig del segle XX, Pasolini es qüestiona si la humanitat no ha entrat de bell nou en un "purgatori" de gravíssimes conseqüències per la moral de l'individu contemporani.

Tot l'edifici poètic de Pasolini —i com molt bé es veu a través d'aquesta antologia— es basteix en la base

d'unes connotacions de caràcter moral innegables. Ell és l'intel·lectual, el poeta compromès amb una societat que ha perdut els fils d'una tradició, i per aquest motiu es pot preguntar com és que els seus polítics no coneixen ni la seva pròpia tradició. Diu al poema "Poesia de la Tradició" dins de *Transumanar e Organizzar: Oh, generació desafortunada / Què passarà demà, si aquella classe dirigent / quan eren inexperts / no van conèixer la poesia de la tradició (...) us trobareu vells sense l'amor pels llibres i per la vida*. El món de l'alliberament dels seixanta i setanta volia construir una Arcàdia d'alliberament infinita, però el poeta preveu que el futur més immediat és gairebé un nou retorn a la caverna, com si els segles dels segles no haguessin encara humanitzat a la humanitat. Què li resta al poeta? Desfullar una rosa, com fa Pasolini a *Poesia in forma di Rosa*?

La sortida de Friül, l'inici de la tasca d'intel·lectual, el compromís polític, i el desvelament sexual representen el punt de partida del trencament de la, i l'entrada definitiva al món dels adults. Tot això resta reflectit en l'antologia de Ballester i Salom. A "Serenata Romana", dins de *Le Ceneri di Gramsci*, Pier Paolo repensa la tasca de l'intel·lectual compromès no lliure del pecat *Ah ser diferent —en un món que també / és culpable —significa no ser innocent*. Per tant, aquell que estima la vida i al seu poble —com tot aquell que es reclama intel·lectual hauria de fer— se sap no innocent, és a dir, se sap responsable d'un món del qual no ha triat, però que com a peça d'ell ha d'oferir la seva vida com a compromís moral irrenunciable. Pasolini és un d'ells, un pecador més, com tothom, i no per ser intel·lectual se'n salva. De fet no podem pensar en Albert Camus, quan ens deia que a Jesús de Natzaret cada vespre se li reverberava la seva no innocència del fet que els seus pares el van

treure cap a Egipte aquella nit maliciosa de l'assassinat dels innocents per Herodes? Doncs per Pasolini, el poeta, el veritable poeta, és aquell que no s'estanca mai *Sols l'estimar, sols el conèixer / val, no l'haver estimat, / no l'haver conegut. És angoixant / viure d'un amor extingit. (Le Ceneri di Gramsci)*. És el poeta que val, és el poeta que reflexiona i repensa, sobretot en uns moments tan crítics per a la humanitat.

Qui s'enfronti amb la poesia de Pasolini observarà que és una lírica transgressora, que ha trencat amb tota foma de composició poètica, i que ha optat per una forma lliure on segurament el poeta se sent millor a l'hora d'expressar la seva experiència vital. És una lírica profundament narrativa, però que alligona l'ànima perquè és capaç d'arribar als racons més profunds d'aquesta —amb semblances que a casa nostra ens recordarien la poesia de Ferrater, i la recent obra d'Anna Aguilar-Amat— tot relligant-se als nous viaranyos que la modernitat comporta, o més ben dit, a la postmodernitat que Pasolini anuncia a través dels seus textos i en tota la seva poesia.

Tota l'obra artística de Pasolini és una denúncia al poder no entès com a autoritat que autoritza, sinó al poder que es manifesta a través de la violència, a través del vici de la seva misèria que coacciona la llibertat i la dignitat humana. La tranquil·litat dels dies de la joventut a Friül sembla que van desapareixent dia rera dia al llarg de la terra, en contrapartida a una nova Prehistòria que (...) *per culpa també d'aquest nostre món humà / que lleva el pa als pobres, i als poetes la pau.*

Hem d'agrair profundament la tasca dels traductors i l'empeny de Bromera, que lluny dels vicis capitalins de Barcelona, ha optat amb valentia per mostrar-nos unes peces

poètiques on molts de nosaltres ens podem sentir identificats, i on podem veure una llum lírica de les més belles que ha donat la poesia italiana del segle passat. Amb Pasolini, l'avantguarda i la tradició es relligen per buscar a través de les paraules, quatre pedaços que ens ajudin constantment en la nostra volada particular i social, tenint sempre en compte la nostra futilitat passatgera *Per això, després de la meua mort, no es notarà la meua falta, / tot constant però que la poesia —l'escriptura, la segona memòria de M. Blanchot— algun cop ens pot donar una llum, infinitament petita, infinitament fulminant (...) tot pensant, buscant infinites lliçons / en un sol vers, en un trosset de vers.* Carn de poema.

ADRIÀ CHAVARRIA

---

1 ANGLADA, Maria Àngels. *Paisatges amb poetes*. Barcelona, Destino, 1988.

La moral comprada

JARAMILLO AGUDELO, Darío.
El juego del alfiler. Pre-textos, Narrativa, València, 2002.

Quan Kant va dir "actua de tal manera que el teu actuar es converteixi en actuar universal", pensava que els homes donarien un exemple de vida que fos en benefici del gènere humà.